

દ્વિતીય વર્ષ બી.એ. સંસ્કૃત (૨૦૦૪)ની પરીક્ષા માટે
(મુખ્ય અને ગૌણ)

પ્રશ્નપત્ર ૩ :

(ક) અભિજ્ઞાન શાકુન્તલમ્ : કાલિદાસ	... ૫૦ ગુણ
(ખ) ગંગાલહરી (૧થી ૫૦) : જગન્નાથ.	... ૨૦ ગુણ
Units : I અભિજ્ઞાન શાકુન્તલમ્ : અનુવાદ અને સંદર્ભ	૧૫ ગુણ
II કવિ પરિચય, શાકુન્તલમ્ સાહિત્ય સ્વરૂપ, આધારસ્થાનો અને નાટ્યોચિત પરિવર્તન	૧૦ ગુણ
III શાકુન્તલ વાસ્તુ સંકલનો, પાત્રસૃષ્ટિ, રસદર્શન, શૈલી વગેરે સાહિત્યિક મૂલ્યાંકન	૨૫ ગુણ
IV ગંગાલહરી (૧-૫૦ શ્લોક) (અનુવાદ અને સંદર્ભનાં વાક્યો)	૧૦ ગુણ
V કર્તાનો પરિચય અને કૃતિનો આસ્વાદ મૂલ્યાંકન.	૧૦ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર ૪ : મહાકવિ કાવ્યપ્રકાશ (૧, ૨ અને ૧૦માંથી નીચેના અલંકારો) :

૧. ઉપમા, (ભેદ સિવાય)	૮. અપ્રસ્તુત પ્રશંસા	૧૫. વિભાવના
૨. ઉત્પ્રેક્ષા	૯. અતિશયોક્તિ	૧૬. વિશેષોક્તિ
૩. રૂપક	૧૦. દષ્ટાંત	૧૭. અર્થાન્તર ન્યાસ
૪. અપહ્નુતિ	૧૧. પ્રતિવસ્તુપમા	૧૮. વ્યાજસ્તુતિ
૫. શ્લેષ	૧૨. દીપક	૧૯. મીઠિત
૬. સમાસોક્તિ	૧૩. તુલ્યયોગિતા	૨૦. સામાન્ય
૭. નિદર્શના	૧૪. વ્યતિરેક	૨૧. કાવ્યલિંગ

... ૭૦ ગુણ

(નોંધ : પ્રશ્નપત્ર ૪ના અલંકાર ઓળખવાના પ્રશ્નમાં અભ્યાસક્રમમાંથી કાવ્યપ્રકાશ (૧૦)ના જ શ્લોકો પુછાશે.)

Units : I કાવ્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરાનો (ટૂંક પરિચય), ગ્રન્થકર્તૃત્વ, વિદ્વતા, કાવ્યનાં પ્રયોજન, લક્ષણ.	૧૫ ગુણ
II કાવ્યપ્રકાશ ૧, ૨, ૧૦ (નિયત અંશ)ના સંદર્ભ	૧૦ ગુણ
III કવિસૃષ્ટિ-શ્રદ્ધાસૃષ્ટિની તુલના, કાવ્યનો હેતુ, પ્રકાશ, તાત્પર્ય અને સંકેત વગેરે	૧૫ ગુણ
IV અભિપ્રાય, લક્ષણ, વ્યંજના સ્વરૂપ અને પ્રકાર	૧૫ ગુણ
V (૧) અલંકાર (નિયત) લક્ષણ, ઉદાહરણ, પ્રકાર	૫ ગુણ
(૨) અલંકાર : સામ્ય અને ભેદ	૫ ગુણ
(૩) અલંકારની ઓળખ (ઉલ્લાસ-૧૦માંથી જ)	૫ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર ૫ : વેદ અને વૈદિક સાહિત્યનો અભ્યાસક્રમ ૭૦ ગુણ

(૧) ઋગ્વેદનાં નીચેનાં દસ સૂક્તો અભ્યાસક્રમમાં નિયત કર્યા છે :	૩૦ ગુણ
૧. ઋગ્વેદ (૧-૧)	૫. ભિશ્વસૂક્ત (૧૦-૧૧૭)
૨. ઋગ્વેદ (૧-૩૨)	૬. અશ્વસૂક્ત (૧૦-૩૪)
૩. વિશ્વામિત્ર નદી સંવાદસૂક્ત (૩-૩૩)	૭. પુરુષસૂક્ત (૧૦-૮૦)
૪. ઉષસૂક્ત (૫-૮૦)	૮. વાગામ્ભૂષીય (૧૦-૧૨૫)
૫. હિરણ્યગર્ભ સૂક્ત (૧૦-૧૨૧)	૯. સંજ્ઞાન સૂક્ત (૧૦-૧૮૧)

(૨) કેનોપનિષદ .. ૨૦ ગુણ

(૩) વૈદિક સાહિત્યના ઇતિહાસનો પરિચય, ચાર વેદ તથા ઉપનિષદો .. ૨૦ ગુણ

Units : I ઋગ્વેદનાં નિયત દસ સૂક્તોનો અનુવાદ અને સમજૂતી ૧૦ ગુણ

II વૈદિક વ્યાકરણ : ૧. પદપાઠ, ૨. સ્વરાંકન, ૩. છન્દ, ૪. વૈદિક સંકેતાર્થ, ૫. રૂપ ઓળખાવો ૧૦ ગુણ

III નિયત સૂક્તોનું રસદર્શન, દેવતા પરિચય ૧૦ ગુણ

IV (૧) કેનોપનિષદ (અનુવાદ અને સમજૂતી) ૨૦ ગુણ

(૨) ઉપનિષદોનો પરિચય અને કેનમાંથી પ્રાપ્ત થતી દર્શનિક વિચારધારા

V (૧) ચારેય વેદોનો ગ્રન્થ તરીકે પરિચય અને પ્રતિપાઠ વિષય, સમય, ધર્મ સમાજ ૨૦ ગુણ

(૨) ઉપનિષદોનો પરિચય અને ઉપનિષદનું તત્ત્વજ્ઞાન.

ભલામણ કરેલાં પુસ્તકો

૧. "હિસ્ટરી ઓફ ઇન્ડિયન લિટરેચર" (વોલ્યુમ ૧) : વિન્ટરનિલ
૨. "વૈદિક સાહિત્ય" : બલદેવ ઉપાધ્યાય
૩. "વૈદિક સાહિત્યનો ઇતિહાસ" : વસન્ત ભટ્ટ
૪. "વૈદિક સાહિત્યનો પરિચય" : ગૌતમ પટેલ.

પ્રશ્નપત્ર ૭ : (દ્વિતીય વર્ષ બી.એ. સંસ્કૃત, બીજા ગોણ વિષયના પ્રશ્નપત્ર ૭નો અભ્યાસક્રમ)

૧. પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત મહાકાવ્યમાંથી કોઈ એકના પાંચથી સાત સર્ગો.

(નોંધ : પાઠ્યપુસ્તકમાંથી અનુવાદ તથા સંદર્ભ, તેમજ શબ્દ પરની વિવરણાત્મક નોંધના પ્રશ્નો અપેક્ષિત નથી.)

પ્રશ્નપત્ર ૭ માટેનાં પાઠ્યપુસ્તકો (સંસ્કૃત અધિક ગોણ)

૧. કાલિદાસનું રઘુવંશ (૧થી ૫ સર્ગો) જેમાં અનુવાદ, પૂર્વાપર સંદર્ભ કે શબ્દાર્થના ટિપ્પણના પ્રશ્નો પરીક્ષામાં અપેક્ષિત નથી. ૪૦ ગુણ

૨. હિતોપદેશની કથાઓ : ... ૩૦ ગુણ

૧. વ્યાઘ્ર-મુસાફરની કથા

૫. વૃદ્ધ ચન્દનદાસ વણિકની કથા

૨. હરણ, કાગડા, શિયાળની કથા

૬. સંતોષી શિયાળની કથા

૩. જરદ્રથગૃધ-બિડાલની કથા

૭. લાવણ્યવતીની કથા

૪. ચૂડાકર્ણ સંન્યાસીની કથા

૮. કર્પૂરતિલક હાથીની કથા.

(નોંધ : આ ક્રમ નિર્ણયસાગર આવૃત્તિ મુજબ છે. કથાઓમાંથી અનુવાદ, સંદર્ભ અને સમજૂતીના પ્રશ્નો પૂછી શકાશે.)

Units : I	छितोपदेश (नियतांश) अनुवाद अने संदर्भ	१५ गुण
II	छितोपदेश-कथाबोध, कथा प्रकार, उद्गम, स्वरूप	१५ गुण
III	रघुवंश-महाकाव्य तरीके, महाकाव्यां लक्षणो, मूल्यांकन आधारस्थान अने क्षेत्रकार	१५ गुण
IV	कालिदास-छवन, समय अने कृतिओ	१० गुण
V	रघुवंशनी वस्तुसंकलना, पात्रसृष्टि, शैली वगैरे.	१५ गुण